

11.10.2018

Dnro:
1175/04/2018

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

HE 123/2018 vp

Viestintäviraston lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

Toimintamenomomentin 31.20.01 määrärahat

Hallitus on antanut eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta. Tästä johtuen Viestintäviraston toimintamenomomentin tiedot on vuoden 2019 talousarvioesityksessä siirretty perustettavaksi esitetyn Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenomomentille. Momentille myönnettäisiin nettomäärärahaa 77,3 miljoonaa euroa. Bruttomenot olisivat 188,7 miljoonaa euroa ja bruttotulot 111,4 miljoonaa euroa.

Digitaalisen yhteiskunnan tietoturvallisuuden ja toimintavarmuuden edistäminen

Valtioneuvoston kehyspäätyksessä 13.4.2018 on osoitettu 2 miljoonan euron määräraha digitaalisen yhteiskunnan tietoturvallisuuden ja toimintavarmuuden edistämiseen vuodelle 2019 ja 3 miljoonaa euroa vuosittain 2020 alkaen. Vuoden 2019 talousarvioesitykseen sisältyy nyt kehyspäätyksen mukainen 2 miljoonan euron määräraha. Lisäksi talousarvioesityksessä on siirretty GovCERT-tietoturvapalveluiden rahoitusta budjettirahoitukseen 430 000 euroa, kun vastaava rahoitus perustui aiemmin Väestörekisterikeskuksen kanssa solmittuun sopimukseen.

Myös jatkuvuosina on tärkeää turvata riittävä rahoitus, sillä digitaalinen yhteiskunta rakentuu luotettavaksi ja toimintakykyiseksi ainoastaan riittävän tietoturvallisuuden, toimintavarmuuden ja yksityisyydensuojan varmentamisella. Uudet tarpeet koskevat mm. kyberturvallisuusstrategian tavoitteita, älyliikennettä, digitalisoituvan yhteiskunnan automatisoimista, tulevaisuuden 5G- ja 6G-teknologian alustojen tietoturvallisuutta, tekoälyn hyödyntämistä, palveluketjuja ja palveluekosysteemejä, tiedon turvallista käyttämistä, jakamista ja siirtämistä kriittisenä tuotantotekijänä.

Eurooppalaisen Galileo-satelliittinavigointijärjestelmän julkisesti säännellyn satelliittipalvelun (PRS) käyttöönotto

Viestintävirasto sekä liikenne- ja viestintäministeriö ehdottivat vuoden 2019 talousarvioon määrärahaa julkisesti säännellyn satelliittipalvelun

(PRS-palvelu) käyttöönottoon, mutta tämä määräraha ei sisälly vuoden 2019 talousarvioesitykseen. Määrärahatarve vuodelle 2018 myönnetyn määrärahan (0.45 milj. euroa) lisäksi on 0,735 milj. euroa vuonna 2019, 4,265 milj. euroa vuonna 2020, 12,395 milj. euroa vuonna 2021, 5,955 milj. euroa vuonna 2022 ja 3,155 milj. euroa per vuosi vuodesta 2023 eteenpäin.

Eurooppalaisen Galileo-satelliittinavigointijärjestelmän *julkisesti säännellyn paikannus- ja aikapalvelun (PRS, Public Regulated Service)* käyttömahdollisuutta tullaan tarjoamaan ainoastaan erikseen nimetyille ja valtuutetuille käyttäjätahoille. Julkisesti säännelty paikannus- ja aikapalvelu tukee paikka- ja aikatiedon osalta yhteiskunnan turvallisuusstrategian tavoitteita ja on tarkoitettu tuomaan lisää varmuutta suomalaisten viranomaisten (esim. puolustusvoimat, poliisi, rajavartiolaitos) ja suomalaisen yhteiskunnan huoltovarmuuskriittisten toimijoiden (esim. teleyritykset, rahoitusala) toimintaedellytyksille luomalla elektronisesti ja toiminnallisesti varmistettua, tahallista häirintää (kybervaikeuttamisen alaan liittyvää, yhteiskunnallista haittavaikutusta tavoittelevaa) tai häiriöitä (esim. ionosfäärin häiriöt, aurinkomyrskyt) sietävää *kriittistä paikka- ja aikatietoa*. Edellä mainituille yhteiskunnan toimijoiden perustoimintojen ylläpitämiselle on tärkeää, että ne saavat kaikissa olosuhteissa *varmistetun ja keskeytymättömän* paikannus- ja aikapalvelun.

EU:n jäsenvaltioissa PRS-käyttäjien hallinnasta ja salatun PRS-signaalin hyödyntämisen mahdollistavasta avainjakelusta vastaa erikseen nimetty *kansallinen PRS-viranomainen*. Suomen PRS-viranomainen on Viestintävirasto. Suomen PRS-viranomaistoiminto on perustettu marraskuussa 2014.

Viestintäviraston rooli Suomen kansallisena PRS-viranomaisena on:

- Toimia kansallisena yhteistyöviranomaisena Euroopan unionin PRS-palvelua tuottaviin viranomaistahoihin nähden;
- Edistää PRS-palvelun käyttöönottoa Suomessa luomalla palvelun kansallinen toteutusympäristö ja ylläpitää sitä;
- Toimittaa valtuutetuille käyttäjille salatun signaalin tulkitsemiseen tarvittavat avaimet;
- Luoda suomalaiselle elinkeinoelämälle edellytykset PRS-laitteiden ja -sovellusten valmistukseen;
- Valvoa toiminnan määräystenmukaisuutta sekä PRS-vastaanottimien ja -tekniikan tietoturvallisuuteen kohdistuvia vähimmäisvaatimuksia tutkimus-, kehitys- ja valmistusvaiheissa.

PRS-palvelun perustamista ja käyttöönottoa Suomessa selvitetään parhaillaan *liikenne- ja viestintäministeriön* johtamassa *valtioneuvoston PRS-periaatepäätöksen* valmistelussa. Periaatepäätöksen valmisteluun ovat liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan lisäksi osallistuneet kaikki PRS-palvelun kannalta keskeiset ministeriöiden hallinnonalat (*TEM, MMM, PLM, STM, SM, VM* sekä *Huoltovarmuuskeskus ja Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy*).

PRS-palvelun perustamisen osalta on valtioneuvoston periaatepäätöksen valmisteluun osallistuvien hallinnonalojen yhteinen näkemys ollut, että:

- PRS-palvelun perustaminen vaatii Suomessa *alkuinvestoinnin* järjestelmän perusinfrastruktuuriin;
- Alkuinvestoinnilla tulee kattaa vain PRS-palvelun perustamisen kannalta *välttämätön* perusinfrastruktuuri;
- Suomessa PRS-palvelun välttämättömään perusinfrastruktuuriin kuuluvat *Suomen PRS-viranomaisen perustaminen* (ml. tarvittava henkilöstö) sekä PRS-viranomiasen tehtävän edellyttämät ja PRS-palvelun perustamisen, ja myös sen turvallisen ja toimintavarman toteutuksen, kannalta välttämättömät yhteiset *yhteys- ja teknologiaratkaisut*; ja
- PRS-palvelun perusinfrastruktuuri on, ottaen myös huomioon PRS-palvelun luonne ja merkitys suomalaisen yhteiskunnan kriittisten toimintojen jatkuvuuden kannalta, kustannustehokkaimmin perustettavissa *keskitetyksi* liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan toimesta ja sen momentilla.

Tämän perustelumuistion PRS-palvelun perustamisen alkuinvestointia koskeva investointilaskelma on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan toimesta edellä esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Liikenne- ja viestintäministeriö on esitellyt investointilaskelmansa periaatepäätöksen valmistelun yhteydessä muille hallinnonaloille, ja siitä on saavutettu *hallinnonalojen yhteisymmärrys*.

Liikenne- ja viestintäministeriön investointilaskelma on neutraali, mitä tulee Suomessa vielä myöhemmin tehtäviin ratkaisuihin koskien PRS-palvelun käyttöönottovaihetta ja palvelun tarvitsemia operaattoriratkaisuja. Investointilaskelma mahdollistaa täten esimerkiksi PRS-palvelun operoinnin osalta erilaiset operaattoriratkaisumallit.

Momentti 31.40.50 Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen

Momentille ei myönnetä uutta määrärahaa vuoden 2019 talousarviossa. Virasto voi edelleen myöntää tukia aiempina vuosina käyttämättä jääneiden valtuuksien mukaisesti. Hanketta rahoitetaan aikaisempina vuosina myönnettyistä määrärahoista. Tällä hetkellä tukia on myönnetty 57,5 miljoonaa euroa ja tukia on maksettu 34,3 miljoonaa euroa.

Laajakaistahankkeen etenemisestä on laadittu erillinen Powerpoint-esitys liikennejaostolle.